

10 SORU 10 CEVAP: 10) KIRAAT FARKLILIKLARI (2)

(...dünden devam)

Tirmizî'nin rivâyetine göre de Peygamber (s.a.v.) Cibrîl ile buluşup: *"Ey Cibrîl, ben ümmî bir ümmete gönderildim, içlerinde yaşlısı var, ihtiyarı var, erkek ve kız çocuğu var, Kitâb okumayı hiç bilmeyeni var"* demiş.

Cibrîl kendisine:

"Ey Muhammed, Kur'ân yedi harf üzere indirildi"

cevabını vermiştir

[\[1\]](#)

Hiçbiri mütevâtir olmayan bu rivâyetlerin, kendi aralarında da nasıl çelişkili oldukları gayet açıktır. Bunlarla Kur'ân ne sâbit olur, ne de neshedilir. Peygamber'in ikide birde Cibrîl'e başvurup Kur'ân'ı daha başka harflerle okumasını istemesinin ve bu başvuru sonunda Kur'ân'ın kâh üç, kâh dört, kâh yedi harf üzere indirilmiş olduğunu söylemenin gerekçesini anlamak güçtür. Gerçekten bu sözler, Hz. Peygamber'in sözü müdür, yoksa sonra çıkan kırâat farklarını İlâhî bir kaynağa bağlamak amacıyla üretilmiş sözler midir? Bu husus, insanın içinde bir kuşku uyandırmaktadır.

Hz. Osman, Kur'ân'ı derleme komisyonuna: *"Kur'ân'ı Kureyş dili(lehçesi)yle yazınız, çünkü onların diliyle inmiştir"* [\[2\]](#) demiştir. Zaten halis bir Kureyş çocuğu olan Peygamber'e, o lehçenin dışında bir lehçe ile Kur'ân'ın inmesi akılcı olamaz. Peygamber her lehçeyi konuşan bir insan değildi. Sadece halis Kureyş lehçesiyle konuşan Peygamber, ancak kendi lehçesiyle inen sözleri belleyip halka okuyabilirdi.

Okuyuş farklarının ortaya çıkışı, Kur'ân'ın birkaç lehçe ile veya değişik formlarla inmiş olmasından değil, çeşitli lehçelere sahip Yarımada halkının ve Arapçayı sonradan öğrenen yabancıların öğrendikleri Kur'ân'ı kendi lehçelerinde okumalarından ve özellikle de o zamanki gelişmemiş Arap yazısından kaynaklanmıştır. Bu okuyuş farklarını, İlâhî bir temele dayandırmak için ortaya atıldığı belli olan bu hadîslerin doğruluğunu kabul etmek mümkün değildir. Çünkü ikisi de Kureyşli olan Hişâm ile Ömer'in aralarında okuma farkı bulunması, olağan bir şey değildir. Hele Übeyy ibn Ka'b'a atfedilen okuma farkı, aslında yedi kelimenin âyete eklenerek okunmasıdır ki bu eklenti kelimelerin nasıl âyete yabancı olduğu, âyetin belâğetini nasıl bozduğu, Arapça bilenlerin dikkatinden kaçmaz.

Akıl ve mantık dışı bu rivâyetlerin doğru olduğunu varsaysak bile bunlar aslâ bugün sanıldığı gibi bazı hafızların tekrar edip durdukları, bir kelimeyi birkaç türlü okuma anlamına gelmez. Bu rivâyetlerde anılan *yedi harfin*, ne olduğu üzerinde çeşitli görüşler vardır: Kimi yedi harf ile helâl, harâm, muhkem, müteşâbih, emsâl, inşâ ve ihbârın kasdedildiğini; kimi nâsih, mensûh, hâss, ‘âmm, mücmel, mübeyyenin; kimi va’d (cennetle müjdeleme) va’id (cehennemle korkutma), mutlak (genel), mukayyed (şartlı, niteli), tefsîr (açıklama), i’râb (gramer), te’vîl’in; kimi de emir, nehiy (yasak), taleb (iztek), du’â, haber, istihbâr (bilgi isteme) ve zecr(caydırma, önlemen)in kasdedildiğini söylemiştir. Bu konuda tam 35 görüş vardır.

[1]. Tirmizî, Kırâat: b. 11, h. 2944

[2]. Buhârî, Fadâilu’l-Kur’ân: b. 2, h. 9
